

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **M. A.**, zastoupený JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Jablonského 604/7, Plzeň, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2012, č. j. 1 A 62/2012 – 32,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2012, č. j. 1 A 62/2012 – 32, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 5. 12. 2012, č. j. 1 A 62/2012 – 32, zamítl žalobu, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie (dále jen „ředitelství služby cizinecké policie“) ze dne 17. 9. 2012, č. j. CPR-1424-1/ČJ-2012-9CPR-V237, jímž bylo částečně změněno rozhodnutí Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy ze dne 5. 1. 2012, č. j. KRPA-41252/ČJ-2011-000022, o uložení správního vyhoštění podle ust. § 119 odst. 1 písm. b) bod 6 v souběhu s § 119 odst. 1 písm. c) bod 1, 2 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Současně byla stanovena doba dvou let, po kterou nelze stěžovateli umožnit vstup na území členských států EU, s tím, že počátek této doby se stanoví na okamžik, kdy stěžovatel pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky. Podle ust. § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců správní orgán také stanovil dobu k vycestování do 15 dnů po odpadnutí důvodů znemožňujících stěžovateli vycestování. Ředitelství služby cizinecké policie rozhodnutí správního orgánu I. stupně změnilo tak, že správní vyhoštění odůvodnilo pouze ust. § 119 odst. 1 písm. c) body 1, 2 zákona o pobytu cizinců, protože nebyla naplněna skutková podstata ust. § 119 odst. 1 písm. b) bod 6 citovaného zákona a zkrátilo dobu, po kterou nelze stěžovateli umožnit

vstup na území členských států EU na jeden rok. Ve zbývajících částech bylo napadené správní rozhodnutí potvrzeno. V odůvodnění rozsudku městský soud k námitce poukazující na porušení ust. § 119 odst. 8 zákona o pobytu cizinců uvedl, že správní orgán i přes pochybnosti o věku stěžovatele, v důsledku nichž mu nejprve ustanovil opatrovníka a následně rozhodl o zániku jeho funkce, zjistil skutečný stav věci. Pochybnosti o zletilosti stěžovatele byly ve správním řízení odstraněny a z toho důvodu nemohlo dojít k porušení práva na ustanovení opatrovníka. K námitce poukazující na překročení pravomoci správního orgánu při stanovení konkrétního data narození stěžovatele, městský soud uvedl, že nelze dospět k závěru, že by správní orgán překročil své pravomoci. Stěžovatel podepsal protokol, v němž bylo uvedeno datum narození 1. 1. X a nijak proti němu nebrojil. Městský soud také neshledal nepřiměřenost rozhodnutí o správním vyhoštění. Správní orgán mohl za předmětné porušení zákona o pobytu cizinců uložit vyhoštění až na tři roky a v daném případě bylo uloženo vyhoštění pouze na jeden rok.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle stěžovatele městský soud žalobní námitky nevypořádal buď vůbec, nebo jsou jeho konstatování strohá a neurčitá. Zejména nezohlednil námitky poukazující na postup správního orgánu při zjišťování jeho věku. Byly provedeny celkem tři zkoušky věku s odlišnými výsledky. Stěžovatel již v žalobě namítal, že použitá metoda určení věku „Greulich a Pyle“ je značně nespolehlivá. Problematické je především paušalizované uplatňování této metody na osoby různého etnika, bez zohledňování přirozených odlišností kostního vývoje. Stěžovatele je názoru, že měl být před stanovením věku dotazován na svůj zdravotní stav, prodělané choroby, vrozené vady apod., tedy faktory, které mohou mít vliv na jeho skeletální věk. Stěžovatel v řízení o žalobě rovněž poukázal na šest důkazů (odborných analýz), které potvrzují odlišný vývoj kostí u dětí z různých částí světa a z toho plynoucí vysokou nespolehlivost kostních zkoušek věku. Městský soud se však těmito důkazy, jakož i tvrzeními stěžovatele, nezabýval. Dále stěžovatel v kasační stížnosti namítal nedostatečné vypořádání námitek poukazujících na zneužití pravomoci správního orgánu určením konkrétního data jeho narození na první den roku X. Městský soud k této námitce pouze konstatoval, že pochybnosti o stěžovatelově zletilosti byly v řízení odstraněny. S tímto závěrem stěžovatel nelze souhlasit, přičemž není ani zřejmé, jakým způsobem k němu městský soud, i přes stěžovatelem předložené důkazy, dospěl. Závěrem kasační stížnost stěžovatel poukazoval na nevypořádání žalobní námitky týkající se porušení ust. § 119 odst. 8 zákona o pobytu cizinců. Ze shora uvedených důvodů navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

Ředitelství služby cizinecké policie ve vyjádření ke kasační stížnosti sdělilo, že z důvodu, že kasační stížností může být napaden pouze způsob rozhodování správního soudu, odkazuje na správní spis.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

pokračování

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami stěžovatele poukazujícími na nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu z důvodu nevypořádání žalobních námitek.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu je rozsudek nepřezkoumatelný, není-li z jeho odůvodnění „*vůbec zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu soud nepřistoupil, resp. nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele obsaženou v žalobě, a proč soud subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy*“ (rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52). Nepřezkoumatelnost je také dána, „*opomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat jednu ze žalobních námitek*“ (rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS) a rovněž tehdy, „*není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené [...]. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá*“, (rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS). Má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být zřejmé, jaký skutkový stav vzal soud za prokázaný a jak posoudil skutečnosti mající pro věc zásadní význam. Pokud rozhodnutí soudu v odůvodnění nereflektuje na námitky a zásadní argumentaci, o kterou se žaloba opírá, má to za následek jeho nepřezkoumatelnost. K tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 – 62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 – 75 (všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Obdobně i Ústavní soud zdůraznil, že požadavek kvalitního a vyčerpávajícího odůvodnění soudního rozhodnutí je jedním z principů představujících neopominutelnou součást práva na spravedlivý proces a vylučujících libovůli při rozhodování (viz nálezy ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. III. ÚS 103/99, a ze dne 28. 8. 2001, sp. zn. I. ÚS 60/01, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>). Povinnost řádným a přezkoumatelným způsobem odůvodnit rozhodnutí soudu „*nelze chápat tak, že musí být na každý argument strany podrobně reagováno. Na druhou stranu, jestliže jsou v projednávané věci vzneseny závažné právní argumenty, je třeba, aby se s nimi soud vypořádal*“ (náleze ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08).

Stěžovatel městskému soudu vytýkal, že nevypořádal žalobní námitky poukazující na nesprávné stanovení věku stěžovatele. Stěžovatel v žalobě brojil proti znaleckému posudku Kriminalistického ústavu Praha, resp. aplikované metodě „Greulich a Pyle“, kterou byl stanoven věk stěžovatele na více než 18 let. Podle názoru stěžovatele měla být použita jiná metoda (Tanner – Withause), která je založena na hodnocení tvaru velikosti osifikačních center kostí ruky a distálního předloktí a jejich vztahu se sousedními kostmi. Závěry o nesprávném stanovení věku správnými orgány pak v žalobě podrobně rozvedl a podpořil odkazy na odborná vyjádření.

Městský soud k uvedeným námitkám v napadeném rozsudku shrnul procesní postup správních orgánů a následně bez dalšího vyslovil závěr, že skutkový stav ohledně

stěžovatelova věku byl zjištěn dostatečně. Městský soud se tedy nezabýval zcela konkrétními námitkami brojícími proti znaleckému posudku Kriminalistického ústavu Praha, resp. metodě, která v něm byla aplikována. Stěžovatel zpochybňoval přesnost této metody a poukazoval na to, že měla být provedena v kombinaci s celkovým psychologickým vyšetřením, popř. měla být použita metoda objektivnější. Měl být navíc zjišťován jeho zdravotní stav, prodělané choroby, vrozené vady apod., tedy faktory, které mohou mít vliv na skeletální věk. Stěžovatel zpochybňoval i nezávislost znaleckého posudku, jakož i to, že z posudku nelze dovodit, zda byla zohledněna věková odchylka u pákistánských jedinců.

Stěžovatel tedy uplatnil v žalobě řadu konkrétních námitek, kterými zpochybňoval závěry správních orgánů týkajících se stanovení jeho věku, a bylo proto na městském soudu, aby se s těmito námitkami vypořádal. Městský soud však s pouhým odkazem na znalecký posudek Kriminalistického ústavu Praha námitkám nepřisvědčil. Ve znaleckém posudku Kriminalistického ústavu Praha, na základě kterého městský soud zdůvodnil nedůvodnost uplatněných námitek, se přitom výslovně uvádí, že znalecký ústav nemá k dispozici srovnávací materiál pro afghánské jedince a že podle odborné literatury věk 19 let může u pákistánských jedinců, tedy jedinců ze státu, který sousedí se státem, z něhož pochází stěžovatel, odpovídat věku 18 let. Ze závěru znaleckého posudku však nelze dovodit, zda byl tento faktor do stanoveného věku promítnut. Znalecký posudek navíc připouští, že kostní věk jedince může být ovlivněn externími a interními faktory, např. etnickými rozdíly, sekulárním trendem, zdravotním stavem apod. Tedy nepřímou připouští, že stěžovatelův věk může být i nižší. Lze proto pochybovat o tom, zda si na základě údajů obsažených ve znaleckém posudku mohl být správní orgán jist, v intenzitě předpokládané v ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), že věk stěžovatele nemohl být na hraně 18 let, ale i nižší. Takový věk, dokonce v rozmezí mezi 16 – 17 lety, připouštěla i zpráva lékaře Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, se kterou se však znalecký posudek přezkoumatelným způsobem nevypořádal. Navíc součástí správního spisu je opis překladu Záznamu o vyhoštění stěžovatele z Řecké republiky Policejního ředitelství Orestiada, ze dne 27. 5. 2011 kde se stěžovatel zdržoval před příchodem do České republiky, v němž se uvádí, že stěžovatel se narodil až v roce 1995. I z této listiny tedy vyplývá, že stěžovatel mohl být v době zadržení na území České republiky v červnu 2011 ve věku nezletilého. Přes všechny tyto pochybnosti se městský soud důkladně nezabýval uplatněnými námitkami a bez dalšího dospěl k lapidárnímu závěru, že skutkový stav ve vztahu k věku stěžovatele byl správním orgánem zjištěn dostatečně. Městský soud tedy nepostupoval v souladu s výše citovanou judikaturou ukládající povinnost řádně vypořádat všechny žalobní námitky.

Důkladné vypořádání uvedených žalobních námitek městským soudem bylo o to potřebnější, když jimi byly zpochybňovány závěry správních orgánů o zjištění věku stěžovatele. Od přesného stanovení věku stěžovatele se totiž odvíjela míra ochrany práv stěžovatele. Pokud by stěžovatel nedosáhl v době řízení o vyhoštění zletilosti, bylo nutno mu neprodleně ustanovit opatrovníka, který by v řízení o vyhoštění hájil jeho práva (§ 119 odst. 8 zákona o pobytu cizinců). Povinnost správního orgánu ustanovit stěžovateli opatrovníka by pak byla dána i tehdy, pokud by existovaly důvodné pochybnosti o jeho zletilosti. V této souvislosti je třeba připomenout, že povinnost zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (zásada materiální pravdy), se prolíná všemi správními

pokračování

řízeními, včetně řízení podle zákona o pobytu cizinců. I v tomto řízení je správní orgán povinen postupovat v souladu se zásadou materiální pravdy. Správní orgán má přitom dostatek nástrojů, jak zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Ve vztahu ke znaleckému posudku je např. oprávněn znalce vyslechnout, vyzvat ho k doplnění znaleckého posudku, resp. nechat ověřit stanovení věku jinou metodou. Současná věda umožňuje zjistit přesný věk člověka např. dentální analýzou.

S výše uvedeným souvisí i další stížní námitka. Stěžovatel v kasační stížnosti městskému soudu důvodně vytýkal, že se nevypořádal s námitkami poukazujícími na nutnost ustanovení opatrovníka stěžovateli ve správním řízení. Městský soud se s těmito námitkami vypořádal konstatováním, že *„přestože vyvstaly pochybnosti o věku stěžovatele, v důsledku čehož mu správní orgán nejprve ustanovil opatrovníka a na základě odborných vyjádření ho později zprostil, správní orgán podle soudu zjistil skutečný stav věci.“* Jak již však bylo výše uvedeno, městský soud se konkrétními námitkami stěžovatele zpochybňujícími závěry správního orgánu ohledně stanovení jeho věku řádně nezabýval. Pokud se však městský soud důkladně nevypořádal s námitkami poukazujícími na nesprávné stanovení věku stěžovatele, nemohl řádně přezkoumat ani navazující námitky poukazující na nutnost ustanovení opatrovníka z důvodu nedosažení zletilosti. Přitom ustanovení opatrovníka pro řízení o vyhoštění není samoúčelné. Jeho prostřednictvím mají být chráněna práva nezletilce, tedy osoby, která si nemusí plně uvědomovat závažnost či důsledky úkonů učiněných v řízení. V daném řízení přitom stěžovatel činil bez opatrovníka úkony, které mohly mít zásadní dopad na další vývoj řízení o vyhoštění (srv. např. protokol ze dne 30. 6. 2011).

Důvodnou je rovněž poslední stížní námitka, ve které stěžovatel vytýkal městskému soudu, že nevypořádal námitku poukazující na zneužití pravomoci správního orgánu určením konkrétního data narození stěžovatele na den 1. 1. 1994, čímž mělo dojít k maximálnímu zkrácení doby, po kterou mohlo být na stěžovatele nahlíženo jako na nezletilého. Podle Nejvyššího správního soudu se městský soud ani s touto námitkou řádně nevypořádal.

Ze všech výše uvedených důvodů je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný, a proto ho Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je městský soud podle odst. 4 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ust. § 109 odst. 2 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2013, č. j. 6 As 84/2012 – 30, byla stěžovateli ustanovena zástupkyně advokátka JUDr. Anna Doležalová, MBA, pro celé řízení ve věci, tj. i pro řízení o žalobě po zrušení napadeného rozsudku městského soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. ledna 2014

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu